

4. Романченко О. Роман із бібліотекою / О. Романченко // Бібліотека у форматі «Д» - 2021. - № 2. - с. 48-51.
<https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/126#page/50/mode/2up>

5. Підсумки обласного туру Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Незалежна і єдина – моя Україна!» [Електронний ресурс] : [новини від 11.07.2021] // Управління культури, національностей та релігій Миколаївської облдержадміністрації: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://uknr.mk.gov.ua/ua/news/?id=87906>, вільний. Заголовок з екрану.

Бабенко Л.О.,

завідувач відділу науково-освітньої роботи
Комунального закладу культури
«Миколаївський обласний художній музей
ім. В.В. Верещагіна», м.Миколаїв

ВІДКРИТИЙ МУЗЕЙ: РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМАТИКА (НА БАЗІ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ІМ. В.В. ВЕРЕЩАГІНА)

У сучасному світі музей трансформується у полікультурний центр та стає багатофункціональним закладом. Музей у ХХІ столітті – це не тільки науково-освітня установа, що поєднує в собі відбір, реставрацію, зберігання і експозицію історико-культурних цінностей. Перше за все, це складна, багаторівнева система, що вирішує низку соціально значущих завдань, серед яких все більш помітні позиції займає художня організація дозвілля, інтеграція пізнавальної, розважальної та художньої творчої функції.

За останні роки багато вітчизняних музеїв стали використовувати систему комп'ютерної інформації, реалізовувати різноманітні програми обслуговування туристів, використовувати маркетинг і інші механізми ринкової економіки, стали займатися видавничою та рекламною діяльністю. У музеях затвердила себе не тільки освітньо-розвиваюча, але і відтворювально-творча функція, завдання якої перетворення відвідувача з об'єкта впливу музейної експозиції в суб'єкт соціально-культурної творчості.

Вітчизняні музеї активно формують привабливий образ закладу, розширюють його аудиторії за рахунок використання художньо-виразних інформаційних засобів.

Для музейників важливим завданням є виявлення потреб людей у свій вільний час поєднати пізнання з розвагою. Це завдання змушує сучасні музеї використовувати видовищно-ігрові та інші методики організації поведінки та діяльності своїх відвідувачів. Прикладом слугує екскурсія-квест «Слідами старовинного шедедру», розроблена науковим співробітником Миколаївського обласного художнього музею ім. В.В. Верещагіна. Квест розрахований на молодшу вікову аудиторію у кількості до 10 осіб. У рамках такої розважальної екскурсії відвідувачі граючи знайомляться з

постійно діючою експозицією. Звичайно, все це – гра, відпочинок, розвага, але, з іншого боку, під час такої гри дитина багато дізнається про ікони та портрети з музейної колекції, про мандрівки світом художника Василя Верещагіна тощо. Відвідувачі отримують в захоплюючій формі соціально-значиму історико-культурну інформацію.

Діапазон методик дозвіллевої діяльності у музеї досить широкий – від майстер-класів, квестів до повноцінних культурно-масових заходів.

Наші спостереження показують, що не менше 70 % учасників таких розваг поєднують їх з оглядом основної музейної експозиції, а інший відсоток – повертаються сюди в інші дні, щоб детальніше ознайомитися з музеєм. Цікава, оригінальна і, разом з тим, духовно насичена форма дозвілля стимулює інтерес до музею, збільшує кількість його відвідувачів.

Сучасні музеї все частіше виходять за рамки звичного екскурсійного показу і стають ініціаторами і провідниками оригінальних форм соціально-культурної діяльності. Так, у 2019 році на базі Миколаївського художнього проведено свято Геловину. Комплексна програма заходу «У пошуках неприємностей» з тематичними локаціями та атрибутами, доповнювалась квест-кімнатами. У кожній залі музею на відвідувачів чекали герої свята з окремими завданнями.

У багатьох сучасних музеях відвідувачі можуть взяти участь в обрядах або історично достовірних театралізованих ритуалах. Принцип побудови театралізованих форм, коли учасники музейного «дійства» одночасно стають і його акторами і глядачами. Історична реконструкція – це такий метод організації, при якому речі, залишаючись змістом експозиції, потрапляють у природне (побутове) середовище, що сприяє цілісності сприйняття музейної колекції.

Восени 2020 року музей спільно з Асоціацією реконструкторів Миколаєва провів акцію «Музейні баталії» до Дня українського козацтва та народження художника-баталіста Василя Верещагіна. Захід включав два основних вектора: тематична екскурсія «Батальний жанр» та лицарські бої. Територіально захід проходив у залах музею та переміщався на музейне подвір'я. Саме у дворі музею відбувалося найцікавіше: на відвідувачів чекали гладіатори та лицарі середньовіччя, реконструкція боїв та репліки зброї. Під час організації заходу, протягом місяця, проходила PR-кампанія. Промо-відео, афіші та реклама у соціальних мережах та сайтах – принесли свої позитивні результати. «Музейні баталії» вцілому відвідало понад 100 осіб за 1 день.

У 2021 році святкування Дня українського козацтва та Дня захисника України переросло у справжнє козацьке свято. Тематична екскурсія «Українське козацтво в постійній експозиції музею» плавно перейшла в історичну реконструкцію періоду козаччини: з іграми, танцями та зброєю. Музейні працівники продемонстрували гостям заходу художні твори, присвячені історії козацтва з колекції музею, зокрема роботи миколаївського художника Миколи Штомпеля, ікони, часослів, надрукований у Києво-Печерській Лаврі 1776 року. У дворі після екскурсії вихованці військово-спортивної козацької школи на чолі з директором Сергієм Щербаковим представили відвідувачам понад 15 видів зброї. Потім відбулися показові виступи: демонстрація бойової спортивно-ігрової системи навчання козаків — «Зграя». Учасники заходу дізналися, як

поводитись зі зброєю та взяли участь у різноманітних козацьких іграх. Ця форма культурно-дозвілєвого заходу поєднує в собі освітню та розважальну складову. Розважаючись, відвідувачі вивчають духовні цінності людства. І це можливо лише на базі сучасних «відкритих» музеїв, яким позиціонує себе Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна.

Таким чином, однією з найважливіших особливостей розважально-пізнавальної функції музею є початковий імпульс для поетапного руху від спонтанного відпочинку до більш високого, пізнавального рівня, через розвиток інтересів і потреб особистості.

Сучасні музеї це простір для діалогу, роздумів, арт-терапії. Ми маємо усвідомити: музей – це не заморожений раз і назавжди «храм мистецтва». Він живе та має розвиватися, зацікавлювати людей, повертати їх до себе та створювати комфортне середовище. Сучасний музей стає громадським простором. Він допомагає комунікації між людьми – розповідає про інших, інший досвід, інші часи, та допомагає порівняти з собою та сучасністю.

«Відкритий» музей – місце обміну цінностями поза межами часу та простору. У музеїв є величезні можливості для побудови міжлюдських комунікацій та ініціації діалогу. Але при тому всьому, музеї мають дотримуватися правдивості та об'єктивності, розповідати про різні точки зору та всебічно розповідати про предмет, щоби відвідувач сам міг подумати над темою та зробити власні висновки. І мова музею має бути зрозумілою.

Важливо переосмислити комунікацію з відвідувачем. Великі світові музеї замовляють дослідження своїх відвідувачів – як за допомогою відкритих анкет-опитувань, так і з новими технологіями на кшталт eye-tracking, що відстежує рухи очей при погляді на експозицію. Усе це дозволяє актуалізувати музей, зробити його цікавішим, ціннішим. Цінно пам'ятати: музею потрібні відвідувачі, але і відвідувачам потрібен музей не менше! Але музей цікавий, активний, одним словом сучасний «відкритий» музей.

Найголовніші ознаки «відкритості» музею як закладу культури:

– сайт та віртуальні експозиції: наприклад, сайт Лувру дозволяє побродити по залах музею, не виходячи з дому.

– безкоштовний інтернет: навіть в громадських просторах під відкритим небом можна зустріти вільний wi-fi. Це must have для музеїв зараз.

– мобільні додатки: «музей в кишені». У відвідувача завжди є доступ до музейних скарбів. Потрібно просто взяти в руки смартфон.

– свобода вибору: відвідувач повинен мати можливість знайомитися з колекцією на основних міжнародних мовах і будь-яким зручним способом: з аудіогідом, паперовим гідом, з туром.

– інтригуюча експозиція: сьогодні недостатньо просто красиво розставити об'єкти мистецтва по залах. Експозиція повинна інтригувати, тримати в напрузі, вести за собою.

– фотографувати і знімати – дозволено: забороняючи робити фото того, що людині подобається, музей, по-перше, відлякує відвідувачів (адже сучасна людина

любить ділитися тим, що його вразило), а по-друге, позбавляє себе безкоштовної реклами.

– використання AR-технологій: багато експонатів неможливо зустріти в звичайному житті, і за допомогою смартфонів і технології AR глядачі бачать короткі відео із історичними персонажами.

У роботі Миколаївського обласного художнього музею є ще багато прогалін аби називатися «відкритим», над вирішенням яких мають і будуть працювати музейники нових поколінь.

Список використаних джерел:

1. Сайт «Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна». <http://www.vereschagin.com.ua/>
2. Сторінка Facebook «Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна». <https://www.facebook.com/VereschaginMuseum/>
3. Сучасні музеї мають бути простором для роздумів, діалогу і примирення – дискусія. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: (<https://uacrisis.org/uk/56496-suchasni-muzeyi>) (дата звернення – 10.11.2021 р.) – Назва з екрана.

Романенко С.В.,

завідуюча відділом пересувних та стаціонарних виставок Комунального закладу культури «Миколаївський обласний краєзнавчий музей», м. Миколаїв

ВИСТАВКОВА РОБОТА МУЗЕЇВ НІМЕЧЧИНИ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПОДОРОЖІ ДО НІМЕЧЧИНИ «МУЗЕЇ. ЛОКАЛЬНА ІСТОРІЯ»)

Виставкова робота – одна з дієвих форм роботи музею, спрямована на актуалізацію культурно-історичної пам'яті, формування розвинутого середовища, популяризацію колекції, активізацію відвідувачів, розкриття потенціалу музею. Тому музейники активно використовують цей вид діяльності, який в останні роки зазнав значних змін. Виставковий простір стає не просто майданчиком для отримання нових знань, він намагається дати відвідувачам новий емоційний, психологічний досвід, налагодити комунікацію між минулим, сучасним та майбутнім [1].

У 2020 році відбулася навчальна подорож до Німеччини «Музеї. Локальна історія» групи музейних співробітників з України. Вона була організована програмою «House of Europe», що фінансується Європейським Союзом, з метою підтримки професійного та творчого обміну між українцями та їхніми колегами в країнах ЄС. Програма навчального туру включала відвідування дев'яти німецьких музеїв у Франкфурті-на-Майні, Веймарі, Дрездені, зустрічі та семінари з їх керівництвом